

Ús de Bases de Dades

PRÀCTICA 2: Disseny de Bases de Dades i implementació de funcions i disparadors

Proposta de solució

Presentació

En aquesta Pràctica s'exerciten els aspectes que convé tenir en compte en el disseny d'una base de dades i la seva posterior implementació en un SGBD PostgreSQL.

Competències

En aquesta Pràctica es desenvolupen les següents competències del Grau en Multimèdia:

- Capacitat d'analitzar un problema en el nivell d'abstracció adequat a cada situació i aplicar les habilitats i coneixements adquirits per abordar-lo i resoldre'l.
- Capacitat per aplicar les tècniques específiques de tractament, emmagatzematge i administració de dades.

Objectius

Els objectius concrets d'aquesta Pràctica són:

- Saber fer el disseny lògic d'una base de dades relacional partint d'un disseny conceptual expressat amb el model ER.
- Conèixer el gestor de bases de dades relacionals amb suport per a objectes PostgreSQL.
- Saber utilitzar les sentències de l'SQL estàndard per a emprar servidors, catàlegs, esquemes, connexions, sessions i transaccions.
- Conèixer les diferències que hi ha entre la jerarquia de components de l'entorn SQL definida en l'SQL estàndard i la que ofereix PostgreSQL.
- Conèixer les sentències que ofereix PostgreSQL per a fer servir esquemes i bases de dades.
- Completar l'estudi dels components lògics d'una base de dades; és a dir, els procediments emmagatzemats i els disparadors.
- Utilitzar les sentències que ofereix PostgreSQL per a definir procediments emmagatzemats i disparadors.

Enunciat de la Pràctica:

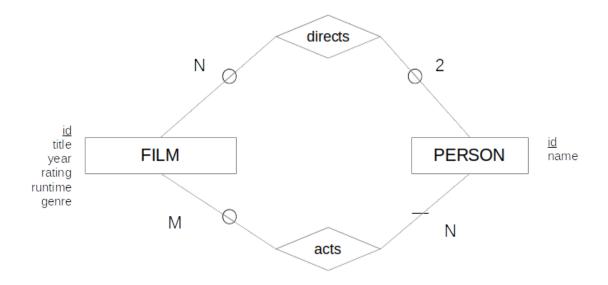
Es vol desenvolupar una base de dades que permeti gestionar les persones que han intervingut en diferents pel·lícules com actors i directors.

Ens proporcionen una taula, anomenada pra2_raw, sense cap clau primària i sense normalitzar. La descripció dels diferents camps d'aquesta taula és la següent:

- film id: Identificador de la pel·lícula
- title: Títol de la pel·lícula
- year: Any d'estrena de la pel·lícula
- genre: Cadena de caràcters que defineix el gènere al que pertany la pel·lícula. De moment no ens interessa analitzar aquests valors
- runtime: Minuts de durada de la pel·lícula
- rating: Valora la conveniència de les pel·lícules per a certes audiències basant-se en el seu contingut segons el sistema de qualificacions de la *Motion Picture Association of America*
- id director: Identificador de una de les persones que dirigeix la pel·lícula
- director: Nom del director al que correspon el valor id director del mateix registre.
- id actor: Identificador de una de les persones que actúa en la pel·lícula
- actor: Nom de l'actor al que correspon el valor id actor del mateix registre.

La definició i dades d'aquesta taula corresponen al script *pra2_raw.sql* proporcionat.

Un cop analitzades les dades aportades s'ha creat el següent disseny conceptual per tal de ser implementat en un SGBD PostgreSQL:

Com podem veure en el diagrama, dues persones, com a màxim, poden intervenir com a directors d'una pel·lícula.

A partir d'aquesta descripció, cal respondre els següents exercicis de forma incremental.

En cada exercici cal descriure acuradament les tasques realitzades, el seu raonament i les comandes necessàries per l'adequada implementació.

Pregunta 1 [5 %]

Crea l'esquema en la base de dades PostgreSQL (de nom *pra2data*) i un usuari (de nom *usuari1*, per exemple *jperezbr1*, amb el corresponent *password*) que tingui els permisos necessaris per crear i manipular les taules i les dades proporcionades. Les operacions posteriors, si no s'indica el contrari, caldrà realitzar-les amb l'usuari creat en aquest punt. Realitza la importació de la informació proporcionada en aquest esquema a partir del fitxer *pra2_raw.sql* proporcionat.

Proposta de solució

```
CREATE SCHEMA pra2data;

CREATE ROLE jperezbr1 LOGIN PASSWORD '1234';

GRANT ALL PRIVILEGES ON DATABASE jperezbr TO jperezbr1;

GRANT ALL PRIVILEGES ON SCHEMA pra2data TO jperezbr1;
```

Ens connectem amb el nou usuari,

I carreguem l'script proporcionat:

Pregunta 2 [15 %]

Implementar l'estructura definitiva de les taules, a partir del disseny proposat amb les corresponents claus primàries, claus alternatives i claus foranes. No es permet emprar noves claus artificials. Amb aquest objectiu creareu un segon esquema per aquesta pràctica (anomenat pra2) on l'usuari1, creat anteriorment, tindrà privilegis per a poder crear les taules.

Proposta de solució

Executem les següents sentències mitjançant la connexió realitzada amb l'usuari jperezbr1

```
CREATE SCHEMA pra2;

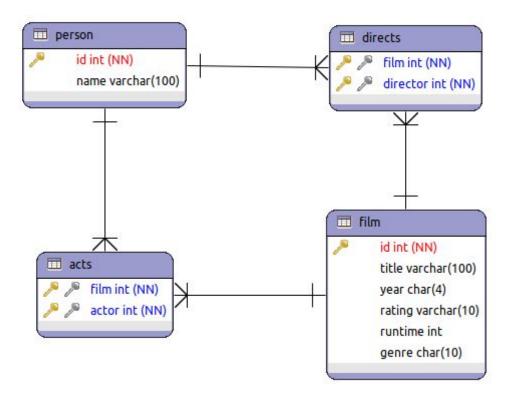
CREATE TABLE pra2.person(
    id integer,
    name varchar(100),
    CONSTRAINT person_pk PRIMARY KEY(id)
);

CREATE TABLE pra2.film(
    id integer,
    title varchar(100),
    year char(4),
    rating varchar(10),
    runtime integer,
    genre char(10),
    CONSTRAINT film_pk PRIMARY KEY(id)
);
```

```
CREATE TABLE pra2.directs(
    film integer,
    director integer,
    CONSTRAINT directs_pk PRIMARY KEY(film,director),
    CONSTRAINT directs2film_fk FOREIGN KEY (film ) REFERENCES pra2.film(id),
    CONSTRAINT directs2person_fk FOREIGN KEY (director) REFERENCES pra2.person(id)

);

CREATE TABLE pra2.acts(
    film integer,
    actor integer,
    CONSTRAINT acts_pk PRIMARY KEY(film,actor),
    CONSTRAINT acts2film_fk FOREIGN KEY (film ) REFERENCES pra2.film(id),
    CONSTRAINT acts2person_fk FOREIGN KEY (actor) REFERENCES pra2.person(id)
);
```


Pregunta 3 [25 %]

Crea el procés de càrrega de les dades auxiliars, les de la taula pra2_raw de l'esquema pra2_data, cap a les taules creades en el punt anterior, en l'esquema pra2. Es demana utilitzar quatre procediments emmagatzemats per a realitzar aquesta tasca.

```
LoadFilms()
LoadPersons()
LoadDirects()
LoadActs()
```

Aquests 4 procediments s'emmagatzemaran a l'esquema pra2 data.

En realitzar l'execució d'aquests procediments, en l'ordre adequat, totes les taules de l'esquema pra2 emmagatzemaran els registres corresponents obtinguts des de la taula pra2_data.pra2_raw.

Proposta de solució

La implementació de les diferents funcions és la següent:

```
LoadFilms()
```

```
CREATE OR REPLACE FUNCTION pra2_data.LoadFilms() RETURNS void

AS $$

BEGIN

INSERT INTO pra2.film(id,title,year,rating,runtime,genre)

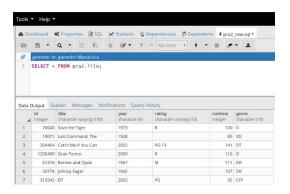
SELECT DISTINCT film_id,title,year,rating,runtime,genre FROM pra2_data.pra2_raw;

END;

$$LANGUAGE plpgsql;
```

Executem la funció i verifiquem el resultat

```
SELECT * FROM pra2_data.LoadFilms();
SELECT * FROM pra2.film;
```


LoadPersons()

CREATE OR REPLACE FUNCTION pra2_data.LoadPersons() RETURNS void AS \$\$

BEGIN

INSERT INTO pra2.person(id,name)

SELECT DISTINCT id_director as id,director as name FROM pra2_data.pra2_raw WHERE id_actor IS NOT NULL UNION

SELECT DISTINCT id_actor as id,actor as name FROM pra2_data.pra2_raw

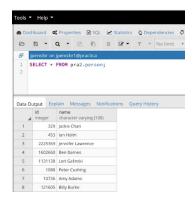
WHERE id_actor IS NOT NULL;

END;

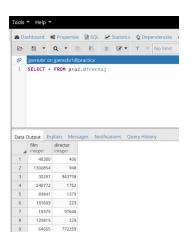
\$\$LANGUAGE plpgsql;

Executem la funció i verifiquem el resultat

SELECT * FROM pra2_data.LoadPersons();
SELECT * FROM pra2.person;

LoadDirects()

LoadActs()

```
CREATE OR REPLACE FUNCTION pra2_data.LoadActs()RETURNS void

AS $$

BEGIN

INSERT INTO pra2.acts(film,actor)

SELECT DISTINCT film_id as film,id_actor as actor

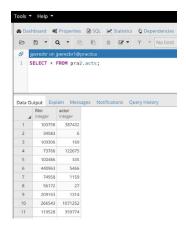
FROM pra2_data.pra2_raw WHERE id_actor IS NOT NULL;

END;

$$LANGUAGE plpgsql;
```

SELECT * FROM pra2_data.LoadActs();

SELECT * FROM pra2.acts;

Pregunta 4 [25 %]

Crea una funció, ubicada a l'esquema <code>pra2</code> , amb el següent contracte <code>GetFilmsByDirector(director_name)</code> , que retorni un conjunt de registres amb els següents atributs:

title: Títol de la pel·lícula.

year: any d'estrena de la pel·lícula.

El resultat s'obté de la informació emmagatzemada en les taules de l'esquema pra2. Els registres resultants cal que estiguin ordenats de major a menor pel valor de l'atribut year.

En cas de que no existeixi informació de cap persona a partir del nom introduït cal que es mostri un missatge d'error. En cas que no es trobi cap pel·lícula diri, cal mostrar un missatge d'error diferent.

Exemplifica la funcionalitat de la funció desenvolupada.

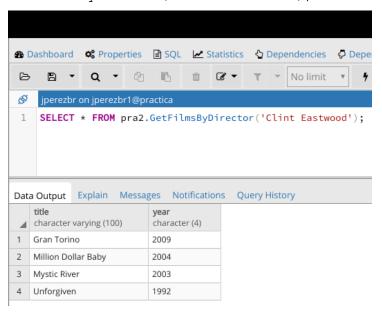
Proposta de solució

```
CREATE TYPE pra2.type film AS (
title varchar (100),
year integer
);
CREATE OR REPLACE FUNCTION pra2.GetFilmsByDirector(director_name pra2.person.name%type)
RETURNS SETOF pra2.type_film AS
$BODY$
DECLARE
list pra2.type_film;
BEGIN
IF ((SELECT COUNT(*) FROM pra2.person WHERE name=director_name)>0) THEN
      IF ((SELECT count(p.name)
             FROM pra2.person p, pra2.directs dir
             WHERE p.id=dir.director
             AND p.name like director_name )>=1)
             THEN
                    FOR list IN SELECT f.title , f.year
                           FROM pra2.person p, pra2.directs dir ,pra2.film f
                           WHERE p.id=dir.director
```

```
AND dir.film=f.id
                           AND p.name like director name
                           ORDER BY f.year DESC
                    LOOP
                           RETURN NEXT list;
                    END LOOP;
      ELSE RAISE EXCEPTION 'No films directed by %', director name;
      END IF;
ELSE RAISE EXCEPTION 'Doesnt exists this person: %', director_name;
END IF;
EXCEPTION
WHEN raise exception THEN
      RAISE EXCEPTION' %: %', SQLSTATE, SQLERRM;
WHEN others THEN
      RAISE EXCEPTION' P0001: internal error';
END;
$BODY$
LANGUAGE plpgsql;
```

Verifiquem la funcionalitat desenvolupada:

SELECT * FROM pra2.GetFilmsByDirector('Clint Eastwood');

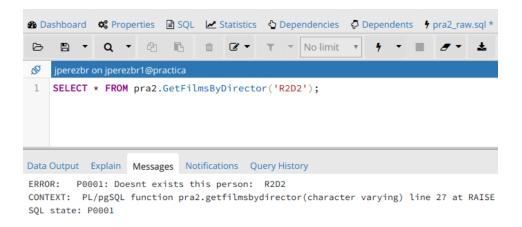

I demostrem que les excepcions funcionen adequadament:

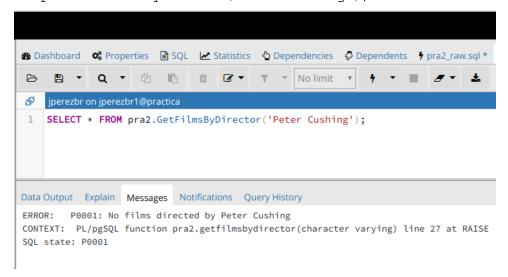
• En el cas de que el nom introduït no correspongui a cap persona.

SELECT * FROM pra2.GetFilmsByDirector('R2D2');

• En el cas de que el nom introduït correspongui a una persona però que no ha dirigit cap pel·lícula..

SELECT * FROM pra2.GetFilmsByDirector('Peter Cushing');

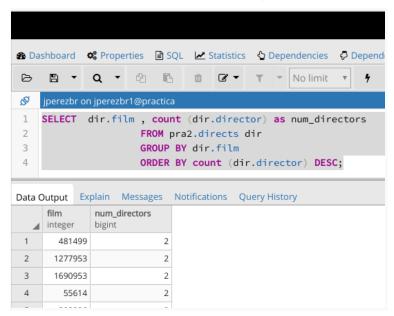
Pregunta 6 [25 %]

Implementar mitjançant disparadors la regla de negoci següent: "No pot ser que una pel·lícula hagi estat dirigida per més de dos persones".

Proposta de solució

Primer val la pena comprovar el nombre de persones que ha dirigit cada pel·lícula:

SELECT dir.film , count (dir.director) as num_directors FROM pra2.directs dir GROUP BY dir.film ORDER BY count (dir.director) DESC;

Implementem la solució amb dos disparadors. Un primer disparador executat *BEFORE*, num_directorsxfilm_before, pot calcular el nombre de directors de cada pel·lícula abans de l'actualització o la inserció, i un segon disparador *AFTER*, num_directorsxfilm_after, pot verificar si es pot incloure una altra persona com a director d'una pel·lícula.

Aquesta solució té un problema. En PostgreSQL, els procediments invocats per a disparadors no poden retornar qualsevol valor; per tant, no tenim manera de retornar la quantitat d'empleats per a la nova oficina abans que es produeixi la modificació.

Per poder-ho fer, definirem la taula següent per tal que els procediments puguin obtenir el nombre de directors per pel·lícula actualitzats:

```
CREATE TABLE pra2.directors_x_film(
  film integer,
  num_directors integer
);
```

Ara ja estem en condicions d'implementar la solució. Primer implementem el disparador BEFORE i la funció associada.

```
CREATE OR REPLACE FUNCTION pra2.directors_before()RETURNS

TRIGGER AS $$

BEGIN

DELETE FROM pra2.directors_x_film;

INSERT INTO pra2.directors_x_film SELECT dir.film, count (dir.director) as num_directors

FROM pra2.directs dir

GROUP BY dir.film

ORDER BY count (dir.director) DESC;

RETURN NULL;

END

$$ LANGUAGE plpgsql;

CREATE TRIGGER num_directorsxfilm_before

BEFORE INSERT OR UPDATE ON pra2.directs

FOR EACH STATEMENT

EXECUTE PROCEDURE pra2.directors before();
```

El disparador i la funció associada que s'executarà després de la inserció o modificació, tindrà el codi següent:

```
CREATE OR REPLACE FUNCTION pra2.directors_after()RETURNS
TRIGGER AS $$

DECLARE

num_directors_before integer DEFAULT 0;

BEGIN

SELECT num_directors INTO num_directors_before

FROM pra2.directors_x_film

WHERE film=NEW.film;
```

```
RAISE NOTICE 'film with id=% had % directors', NEW.film, num_directors_before ;

IF (num_directors_before>=2) THEN

RAISE EXCEPTION 'rule of business violated : more than 2 directors ';

END IF;

RETURN NULL;

END

$$ LANGUAGE plpgsql;

CREATE TRIGGER num_directorsxfilm_after

after INSERT OR UPDATE ON pra2.directs

FOR EACH row

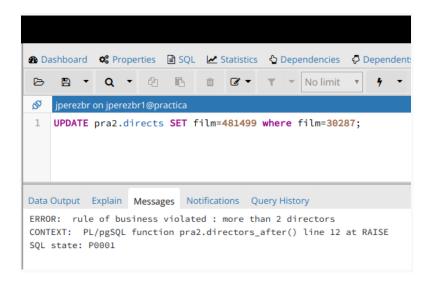
EXECUTE PROCEDURE pra2.directors after();
```

Podem verificar el funcionament de la regla de negoci implementada.

INSERT INTO pra2.directs VALUES (481499,948);

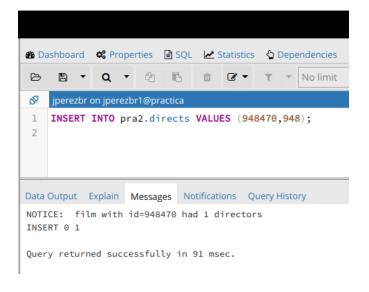

UPDATE pra2.directs SET film=481499 where film=30287;

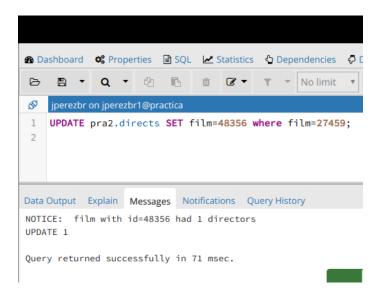

Fixeu-vos que, si la sentència de modificació no compleix la regla de negoci, el procediment emmagatzemat executat AFTER genera una excepció, la qual desfà la sentència que dispara el disparador i tota la transacció en curs. En canvi, si l'execució d'una sentència de modificació no provoca la violació de la regla de negoci, la sentència INSERT o UPDATE s'executa correctament.

INSERT INTO pra2.directs VALUES (948470,948);

UPDATE pra2.directs SET film=48356 where film=27459;

Recursos

Els següents recursos són d'utilitat per la realització de la Pràctica:

Bàsics

- Document "Bases de dades en PostgreSQL"
- Document "El llenguatge SQL II"

Complementaris

- Document "Disseny de bases de dades".
- https://www.postgresgl.org/docs/10/static/index.html
- http://cv.uoc.edu/app/mediawiki64/wiki/Exercicis amb PostgreSQL

Criteris d'avaluació

A continuació podeu consultar el pes de cadascun dels exercicis proposats en la nota final de la pràctica:

Exercici 1	5%
Exercici 2	15%
Exercici 3	25%
Exercici 4	25%
Exercici 5	30%

El lliurament s'haurà de realitzar en l'apartat de lliuraments en un fitxer de text (pdf o similar) que contingui:

- Les respostes a les preguntes plantejades.
- Les sentències en SQL plantejades i les respostes obtingudes.
- La justificació i criteris de disseny utilitzats en cada resposta.

<u>IMPORTANT</u>: Addicionalment caldrà implementar la pràctica al servidor https://ubd.eimt.uoc.edu/eimtbd/. Cada alumne disposarà d'un usuari, que es proporcionarà individualment. És necessari que prèviament es realitzin les proves en local, a la instal·lació feta per vosaltres. A mesura que es vagin completant les tasques encomanades i ja es considerin definitives, es recomana anar implementant les instruccions corresponents a la base de dades que se us proporcionarà en aquest servidor.

No es considerarà vàlid el codi que no es trobi implementat en el servidor i justificat a la memòria de la pràctica.

Notes

Aquesta PRA s'ha de fer de manera estrictament individual. Qualsevol indici de còpia serà penalitzat amb un suspens (D) per a totes les parts implicades i la possible avaluació negativa de l'assignatura en la seva totalitat.

Cal que l'estudiant citi totes les fonts que ha utilitzat per a la realització de la PRA. Si no és així, es considerarà que l'estudiant ha comès plagi, sent penalitzat amb un suspens (D) i la possible avaluació negativa de l'assignatura en la seva totalitat.

La data límit per al lliurament d'aquesta PRA és el dia 20 de maig de 2019.

La data de lliurament d'aquesta PRA ha de ser estrictament respectada, i no s'acceptarà cap lliurament després de la data establerta. Si es considera per alguna raó justificada que no es va a poder complir amb aquesta data, l'estudiant s'haurà de posar en contacte amb el seu consultor de l'assignatura AMB SUFICIENT ANTERIORITAT per poder buscar conjuntament una solució al respecte. Si s'acorda el lliurament amb posterioritat, la nota màxima d'aquesta PRA serà un aprovat (C+).